

IPARTÖRTÉNETI KURIÓZUMOKRÓL ÉRTESÜLT A KÖZÖNSÉG A 100 ÉVE ALAPÍTOTT KOLOZSVÁRI IRIS GYÁR KAPCSÁN

A kolozsvári porcelángyár és a Zsolnayak

Izgalmas ipartörténeti előadást hallgathatott meg a közönség a Kolozsvári Magyar Napok keretében: a Kolozsvár Társaság által szervezett szerdai esemény a kincses város híres porcelángyárára, az Irisre, annak történetére, egykori munkásaira és termékeire koncentrált.

» TÓTH GÖDRI IRINGÓ

A kolozsvári Iris porcelángyár múltjából idéztek fel fejezeteket a Kolozsvári Magyar Napok keretében, a Kolozsvár Társaság szervezte esemény sokakat vonzott szerda délután az Erdélyi Múzeum-Egyesület Jókai utcai székházába. A találkozónak – melynek házigazdája Bitay Enikő volt – egyébként nemcsak az ismeretterjesztés volt a célja, hanem a tárgy- és adatgyűjtés is. A szervezők felhívással fordultak korábban az esemény résztvevői felé: azoknak, akiknek vannak az Iris gyárban készült tárgyaik, hozzák el a találkozóra, hogy lefotózhassák azokat az utókor számára, illetve osszák meg emlékeiket ezek kapcsolatban.

Az eseményen többen is részt vettek, akik valamikor a gyárban dolgoztak, illetve valamilyen formában kötődtek a gyár-



Horea Barna, az egykori főmérnök fia az Iris porcelángyár alapításának körülményeit is felidézte a találkozón

hoz. Itt volt például Incze Mária egykori üzemvezető, Józsa István és Szabó Klára, a gyár alkalmazottai, illetve Virgil Barna egykori főmérnök ma külföldön élő fia, Horea Barna is, aki apja életpályáját idézte fel a találkozón. A résztvevők között volt Mattyasovszky Zsolnay Zsófia és testvére, László is, akik a gyár történetének egy kiemelkedően fontos szakaszára emlékeztek vissza, a negyvenes évek elejére-közepére, amikor a gyárat a híres pécsi Zsolnay-gyár bérelte.

A hallgatóság színes képet kapott a gyárban történő munkáról, az innen kikerülő termékekről, az Irisben dolgozó alkalmazottak mindennapjairól. Azt is megtudhattuk, hogy a kolozsvári magyar napos esemény időzítése mondhatni tökéletes, hiszen éppen csütörtökön, augusztus 18-án van a százéves évfordulója annak, hogy 1922-ben hivatalosan is bejegyezték az Iris porcelángyár megalapítását.

Horea Barna – aki egyébként szakmáját tekintve orvos – a

tavaly elhunyt édesapja történeteiből, és annak személyes könyvtárát tanulmányozva igyekezett felgöngyöltetni a gyár történetét. Elmondta, a feljegyzésekből kiderül, a gyár alapításának ötlete már a világháború után, 1919-ben megfogalmazódott, és a megalapítás anyagi hátterét a Mezőgazdasági Bank teremtette meg. A dolgozók kiképzését, betanítását német mérnökök segítették, ám a technológia, technikák megértése, elsajátítása így is sok időt vett igénybe. Szó esett

a gyárban használt alapanyagokról, illetve arról is, hogy a gyárban ipari porcelán, például biztosítékok, használati és dísz tárgyak egyaránt készültek.

A találkozón Kehidai László az Iris porcelángyár és a pécsi Zsolnay-gyár kapcsolatáról beszélt. Bevezetőjében hangsúlyozta, hogy ő sem történész, laikusként foglalkozik a Zsolnay család történetével, és a családtörténeti kutatásai során bukkant rá olyan dokumentumokra, melyek beszámolnak arról, hogy a bécsi döntés után, 1941 és 1947 között a Zsolnay család bérelte a kolozsvári gyárat. Kehidai Lászlótól megtudhattuk azt is, miként került a létesítmény a család látókörébe, illetve bemutatta az üzem fejlődését is, valamint arról is beszélt, hogy a kolozsvári termékek hogyan érték el a pécsi termékek színvonalát.

Incze Mária egykori üzemvezető részletesen felidézte az 1948-ban államosított gyárban zajló különböző munkafolyamatokat. Beszélt arról, hogyan festették kézzel az egyes tárgyak mintáit, fonták a kosárákat gipszformákon. Az egykori üzemvezető, aki a gyár különleges termékekre specializálódott részlegén dolgozott, nyugdíjba vonulása előtt körülbelül 150 alkalmazott munkáját irányította. Az előadást képes vetítés is kísérte, illetve a jelenlevők néhány, az Iris porcelángyárban készült tárgyért, kosárákért, nippet is megtekinthettek.

TÓTHGÖDRI IRINGÓ

Vonzóvá tennék a lovas életmódot

» GERGELYIMRE

Tizenötödik alkalommal tartják meg augusztus 26. és 28. között Hargita megye legnagyobb lovas eseményét, a Székelyföldi Lovas Ünnepet Gyergyószentmiklóson. A rendezvény a korábbi évekhez hasonlóan minél több ember számára kívánja vonzóvá tenni a lovas sportokat – fogalmazta meg a csütörtöki sajtótájékoztatón Bajkó Tibor, a Székelyföldi Lovas Ünnep főszervezője. A sajtóeseményen jelen volt Borboly Csaba, a Hargita Megyei Tanács elnöke, Cilip

Árpád, a Hargita Megye Fejlesztési Ügynökségének vezetője, míg a másik társszervezőt, a várost a Gyergyói VSK vezetője, Kercsó Zoltán képviselte.

Madaras Gyöngyvér, a szervezést koordináló Krigel SK részéről elmondta, az idei lovas ünnep programján változtattak, elmaradnak esténként a koncertek, és a más jellegű szórakoztató tevékenységek, ellenben a korábbinál változatosabb lovas műsorszámok várják az érdeklődőket. A lovas ünnep keretében bemutatkozik a felvidéki Dalia iskola hagyományos harcmű-

vészeti műsorával, újra láthatja a gyergyószentmiklósi közönség a győri Ördöglovasok szemképráztaó produkcióit. Nem maradnak el a hagyományos fogathajtó, díjugrató versenyek, vicces vetélkedők, továbbá idén is megtartják a korábbi években nagy népszerűségnek örvendő polgármesterek csatáját, ahol nemcsak gyergyószékeli, de távolabbi székely önkormányzatok vezetői is megmérkőznek.

Borboly kifejtette, a lovas tevékenységek ma a reneszánszukat élik, a magyar kormány szerepvállalásának köszönhetően is egyre több önkormányzat szervez lovas rendezvényeket, programokat, így egyre növekszik azoknak a gyerekeknek a száma, akik megismerhetik a lovas életmódot, bekapcsolódhatnak a lovas sportokba. Ennek kapcsán Cilip Árpád rámutatott, az ügynökség víziója, hogy három éven belül 1000 gyerek lovagolhasson rendszeresen, ugyanis a megyei tanács az ügynökségen keresztül 50 ezer, a város a VSK által 30 ezer lejes támogatással járul hozzá az esemény finanszírozásához.

A rendezvény részletes programja a Székelyföldilovasünnep.ro honlapon böngészhető.

Roma napok Vásárhelyen

» SIMON VIRÁG

Roma táncosok, énekesek, a Gábor cigányok kórusa is fel lép azon a fesztiválon, amelyet a hétvégén szerveznek első alkalommal Marosvásárhelyen. A városban szerveztek már több ízben hagyományos roma néptáncfesztivált, és néha a városnapok keretében is helyet kap a roma közösség kultúrája, de első alkalommal tartanak Roma Kulturális Napokat, a háromnapos rendezvény nemcsak a roma nemzetiségű vásárhelyieknek szól, hanem még kívánja szólítani a magyar és román nemzetiségű lakosságot is.

Venczi Vidor János főszervező, vállalkozó, marosvásárhelyi RMDSZ-es tanácsos elmondta, fontosnak tartják, hogy a vásárhelyi roma közösség megmutassa értékeit. Mint kiemelte, a háromnapos programot a Ligetben szervezik meg, ahol kora délutántól gyermekfoglalkozások várják a legkisebbeket. Azt szeretnék, hogy ne csak a roma gyerekek, hanem a magyarok és románok is bekapcsolódjanak a kézműves-foglalkozásokba, közösen alkossanak. A rendezvény színpa-

dán a helyi táncsoportok is bemutatkoznak, ezenkívül a Ligetbe látogatók megismerkedhetnek a roma közösség gasztronómiájával, roma receptek szerint készült ételeket kóstolhatnak meg, ezenkívül a romák hagyományos mesterségeiről is megtudhatnak többet, roma kézműveseket csodálhatnak meg munka közben. Esténként meghívott együttesek és előadók lépnek fel: pénteken a Mahala Rai Band bukaresti cigányzenekar és Alex Velea román televíziós személyiség, popénekes és zeneszerző, a Star Factory tehetségkutató műsor győztese koncertezik, szombaton a My Love on You és a Panda Madam című kislemezeiről ismert. Anda Adam román énekes és modell, valamint a mulatós zenét játszó, magyarországi Romantico együttes lép színpadra. Vasárnap a gáborok egyházi kórusa mutatkozik be a nagyközönségnek, majd 20 órától Oláh Gergő, a magyarországi X-Faktor harmadik szériájának győztese szórakoztatja a közönséget, míg 21 órától az autentikus cigányzenéből inspirálódó, magyarországi Parno Graszt együttes csap a húrok közé.



Fogathajtó versenyeket is tartanak a Székelyföldi Lovas Ünnep keretében